

Datuen beharra sortzen

DIANA FRANCO

Lehengo egunean Belen Gopegui idazleak parte hartu zuen mahai-inguru batean oso kontzeptu interesgarri bat partekatu zuen. Bere hitzetan, biosferak, bizitzari loturiko sistemak, datu ugari prozesatzen ditu, eta gizakiok azken urteetan sortu dugun datuen dinamikarekin alderatzen zuen. Gopeguik zioen, gaur, plataforma handiek jasotzen dituzten datuak naturari loturiko datuak bezala ulertu beharrean, fabrikatutako datuak bezala ulertu beharko genituzkeela. Hau da, non erosi duzun (lekua, denda...) ez da naturarentzat datu baliagarria, informazio hori barik funtzionatzen jarraitu baitezake naturak, ez ordea datu horren inguruan sortu den ekonomiak. Datuaren beharra sortu da gizakion gizartean.

Berrikuntzak dakar gizarteak aldatzea, sorturiko behar berriak txertatu ahal izateko

Enpresen administrazio eta kudeaketan lizentziatura egin nuen, eta unibertsitatean erakusten ziguten, beharrak asetzea zela merkatuak lortzeko eta negozioak garatzeko modu bat. Geroago oso asetuta zeuden merkatuak izanik, behar berriak sortzearen ideia etorri zen, eta horrekin batera berrikuntzaren beharra sortu zen. Berrikuntzak zekarren gizarteak aldatzea, sorturiko behar berriak txertatu ahal izateko.

Datuaren beharraren inguruan, gure gizarteak forma hartzen dabiltzala ikusten gabilta. Non sortu daitezke datuak fabrikatzeko behar gehiago? Zein eraldaketa ekarriko dituzte gure gizarteak? Zer egin behar genuke horretara egokitu beharrean ahotsa/agentzia izateko? ●

Oposizioak ere bozkatzeko duen diktaduran

AXIER LOPEZ

Chavisismoak hauteskundeak irabazi ditu berriro, enegarren aldiz azken bi hamarkadetan. Igande honetako eskualde eta udal hauteskundeetan PSUV 23 estatuetatik 20tan izan da garaile. Oposizioaren Mesa de la Unidad Democrática alderdiak Cojedes eta Zulian irabazi du eta Fuerza Vecinalak Nueva Espartan. Nicolás Maduroren alderdiak herrialdeko alkatetzarik garrantzitsuenari eutsiko dio: Caracas. Hala ere, irabazle nagusia beste bat izan da: abstentzioa %58tik gorakoa izan da.

Dena dela, Hugo Chávez boterera iritsi zenetik gertatu ohi denez, hauteskunde oro chavisismoari buruzko plebiszitu gisa agertzen zaigu. Hauen moduko bozketak ia oharkabean igaroko lirakeke Abya Yalako beste edozein herrialdetan egin izan balira, baina nazioarteko albisteetan neurritz kanpoko pisua izaten jarraitzen du Venezuelak. Horregatik, nazioarteko 300 begiralek baino gehiagok, horietatik Europar Batasuneko 100 inguruk, igandeko hauteskundeak "zaindu" dituzte.

Emaitzak alde batera utzita, hauteskundeak oso garrantzitsuak izan dira, oposizioaren muturreko indarren estrategia aldaketa islatu dutelako. Lehengo bidea Juan Guaidó hezurramitutakoa zen. Kolpismoa. Gobernu eta presidente birtual paralelo bat sortu zuten, legezkotasunik eta legitimatzerik gabea, baina Washingtonen eta Europar Batasunaren babesarekin. Denborak aurrera egin ahala, ordea, Venezuelako oposizio hori eta berau babestu zuten nazioarteko gobernu neoliberalak irteerarik gabeko kalezuloan sartu dira. *Guaidó* esperimenduak porrot egin zuen, batzuen buruan eta Twitterren baino ez zelako existitzen.

Hala, ia beti zatituta dagoen Venezuelako oposizioak logikaz aldatzea erabaki du Venezuela krisi politiko eta ekonomiko sakonean dagoela. 2019az geroztik, gobernuaren eta oposizio-gileen arteko Elkarrizketa Nazionalerako Mahaiak akordio garrantzitsuak

lortu ditu. Adibidez, aurtengo maiatzean, gobernuak Hauteskunde Kontseilu Nazionala berritzeko prozesua abiarazi du, eta, beste neurri batzuen artean, bost kontseilukideetako bi oposizioari ordezkariak dira.

Akordioz akordio, abuztuaren Mexikon, chavisismoak eta oposizioak "elkar ulertzeko memorandum" bat sinatu dute. Besteak beste, ondoko konpromisoak hartu dituzte bi aldeek beren gain: pertsona eta talde ororen esku-bide politikoak errespetatzea; Konstituzio Estatuarekiko errespetua eta erakunde politikoen aurkako biolentzia arbuizatzeko; bizikidetzako politiko eta soziala eta biolentziaren biktimei erreparazioa; ekonomia nazionala babestea eta akordioaren inplementazio eta jarraipenerako bermeak.

Venezuelako oposizioak hauteskundeetan parte hartzeak zehaztugabeko baieztapen asko argitu ditu; izan ere, orain arte eskuineko oposizio-gileek argudiatzen zuten abstentzio handia gobernuaren aurkako jarreraren orokorraren eta oposizioaren indarraren isla zela. Baina, bereziki aurrerapausoa da Venezuelako oposizioa, kolpismoa jo beharrean, elkarrizketarako prest egotea. Halere, azken bi hamarkadako historiak erakutsi bezala, nazioarteko komunitatearen jarrera izango da, neurri handi batean, venezuelarrek, kanpoko esku-sartzerik gabe, ibilbide propioa jorratzen jarraitu ahal izateko aldagai eta baldintza nagusia. ●